

حقانیت شیعه
اشیاع شری

مهد خیر آبادی

www.Kotab.ir

اشارات موزه علم و تاریخ

سرشناسه: خیرآبادی، مجید، ۱۳۴۵-

عنوان و نام پدیدآورنده: حقانیت شیعه اثنی عشری / مجید خیرآبادی؛ ویراستار کتابیون
امیراحمدی

مشخصات نشر: تهران: حوزه علمیه مروی، انتشارات، ۱۴۰۱.

مشخصات ظالق: ۲۳۶ صفحه، ۲۱/۵x۱۴/۵ سانتیمتر، ۷/۸۵۲۱۸-۹۴۷۰-۴۶

شابک: ۹۷۸-۸۸۰۶-۹۴۷۰-۴۶

و ضعیعت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: کتابنامه.

موضوع: شیعه امامیه -- دفاعیه‌ها

موضوع: Imamite Shi'ah -- Apologetic works*

موضوع: احادیث -- قرن ۱۴

Hadith -- Texts -- 20th century

BP ۲۱۲/۵

رده بندی کنگره: ۲۹۷/۴۱۷

رده بندی دیوبی: ۹۰۷۲۲۳۹

شماره کتابشناسی ملی: ۹۰۷۲۲۳۹

حقانیت شیعه اثنی عشری

نویسنده: مجید خیرآبادی

ویراستار کتابیون امیراحمدی

ناشر: انتشارات حوزه علمیه مروی

مدیر هنری: حامد عطایی فرزانه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۴۷۰-۰-۴۶

نوبت چاپ: اول ۱۴۰۱

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

چاپ: خانه چاپ جمکران

آدرس انتشارات: تهران - خیابان ناصرخسرو - کوچه مروی - حوزه علمیه مروی

تلفن: ۰۲۱ - ۳۳۹۱۱۵ | آدرس سایت: www.howzehmarvi.ir

کanal آپنا: https://eitaam.com/entesharat_M

حقوق چاپ و نشر برای انتشارات حوزه علمیه مروی محفوظ است.

فهرست

۹	مقدمه
۱۹	فصل اول: آثار و تأییفات مرتبط با موضوع
۲۰	الف. تأییفات متقدم
۳۰	ب. تأییفات معاصر
۳۳	ج. تأییفات و نظر مخالفین
۳۶	اصطلاحات و تعاریف
۴۳	فصل دوم: استخلاف
۴۶	استخلاف در اهل سنت
۴۶	نظریه عدم استخلاف
۵۱	نظریه استخلاف با نص جلی
۵۷	طرفذاران نظریه استخلاف با نص جلی
۵۸	نظریه استخلاف با نص خفی
۵۹	طرفذاران نظریه استخلاف با نص خفی
۶۰	نقد مسئله استخلاف ابوبکر
۶۲	استخلاف در شیعه امامیه
۶۵	شیوه‌های گوناگون استخلاف پیامبر ﷺ
۶۹	فصل سوم: روایات «اثنی عشریه» در منابع اهل سنت
۷۱	نگاهی کوتاه بر جریان حدیث اهل سنت
۷۲	سیری در احادیث «دوازده خلیفه» در منابع «أهل سنت»
۷۳	سیر تاریخی
۷۷	فصل چهارم: نکات احادیث و ویژگی‌های «دوازده خلیفه»
۷۸	نقد و بررسی احادیث «دوازده خلیفه» در منابع «أهل سنت»
۷۸	تحلیل معنایی واژه‌های «خلیفه» و «امام»
۸۴	ماهیت گزاره‌ای مقاد احادیث «دوازده خلیفه»

۸۹	قریشی بودن «دوازده خلیفه»
۹۰	هیاوه و غوغای در برابر پیامبر اکرم ﷺ
۹۳	ویزگی‌های «دوازده خلیفه»
۹۴	انحصار تعداد خلفاً در عدده «دوازده»
۹۶	ماندگاری «دوازده خلیفه» تا قیامت
۹۷	مورد تمجید و ستایش قرارگرفتن «دوازده خلیفه» در این احادیث
۹۸	پیاپی و متواالی بودن «دوازده خلیفه»
۹۸	اتصال و پیوستگی زمانی «دوازده خلیفه» به پیامبر ﷺ
۹۹	تأثیر «دوازده خلیفه» در عزت و سربلندی اسلام
۹۹	تأثیرنداشتن مخالفت دشمنان در «دوازده خلیفه»
۹۹	اقبال عمومی و اجتماع امت اسلامی گرد آنها
۱۰۱	فصل پنجم: روایات «اثنی عشر» در منابع «شیعه»
۱۰۶	امامت در متون شیعه
۱۰۶	جایگاه «امامت» در متون حدیث شیعه
۱۰۷	مسئله تعداد ائمه اطهار علیهم السلام
۱۰۷	متن روایات «اثنی عشر» در کتب شیعه
۱۱۱	فصل ششم: احادیث «اسامی دوازده خلیفه»
۱۱۲	در منابع اهل سنت
۱۱۴	موفق بن احمد معروف به «اخطب خوارزم» (م ۵۶۸ هـ)
۱۱۵	ابراهیم بن محمد الجوینی (م ۷۲۲ هـ)
۱۱۶	ابن الصباغ مالکی
۱۱۷	سلیمان بن ابراهیم القندوزی الحنفی
۱۱۹	در منابع شیعه از طریق عامه
۱۲۰	کفایة الأثر
۱۲۰	در منابع شیعه از طریق خاصه
۱۲۱	حدیث «لوح» فاطمه علیها السلام
۱۲۱	حدیث خضر علیه السلام
۱۳۱	فصل هفتم: نظریه دانشمندان فرقین درباره مصادیق «دوازده خلیفه»
۱۳۲	ضرورت شناسایی مصادیق «دوازده خلیفه»
۱۳۴	مصادیق «دوازده خلیفه» از نگاه اهل سنت

دیدگاه «شیعه اثنی عشریه»، همواره بچالش برانگیز بوده است. از سویی با جریان حاکمیت که در اختیار اهل سنت بود، سازگار نبود و آن را فاقد مشروعيت می دانست، به همین خاطر، این مسئله با حوزه سیاست و قدرت درگیر می شد که حساسیت های مخصوص خود را به همراه داشت. از سویی دیگر، مدل دینی اداره جامعه اسلامی را که بعد از وفات رسول الله ﷺ، با مرجعیت صحابه و سپس فقها پدید آمده بود، به چالش کشانده وزیر سوال می برد؛ مدلی که شناسه اصلی آن فاصله گرفتن از «اهل بیت» پیامبر اکرم ﷺ بود و سایه آن بر شئون فردی و اجتماعی مسلمانان سنگینی کرده و مسیر حرکت جامعه را تعیین می کرد.

در این شرایط، طبیعی بود که شیعه امامیه با واکنش اعتراض آمیز اهل سنت مواجه شود که نتیجه آن تقابل آنان با «امامیه» هم در سطح نخبگان و هم در سطح توده عوام بود. در این میان، نخبگان علمی اهل سنت نیز به منظور بی اساس نشان دادن مبانی امامیه، شبهاتی را متوجه آن ها می کردند و دانشمندان اثنی عشری نیز در طول تاریخ به آن ها پاسخ داده اند. شبهاتی همچون «مجموعیت این عقیده»، «بی اساس بودن غیبت امام دوازدهم»، وغیره.

محوری ترین موضوع این کتاب، بررسی «خاستگاه شیعه اثنی عشری» و شبهه «بی اصالتی و مجعلی بودن» آن است. گروهی مدعا هستند «شیعه اثنی عشری» ریشه و جایگاهی در کتاب خدا و سنت پیامبر ﷺ ندارد و ساخته و پرداخته بدخواهان اسلام است و حتی می گویند که خود ائمه طاهرین علیهم السلام نیز ادعای مقام امامت الهی و جانشینی پیامبر اکرم ﷺ را نداشتند.

مخالفان شیعه اثنی عشری، درخصوص علت منحصر شدن تعداد ائمه شیعه علیهم السلام به «عدد دوازده»، به قدرت خواهی و تفوق طلبی جناح های داخلی فرقه شیعه اشاره کرده و می گویند:

«طرفداران استمرار امامت در نسل امام حسن عسکری علیهم السلام. امام یازدهم شیعه امامیه. ادعا کردند که او را پسری است که به جهت نگرانی از جان خود

غایب شده است و در فرست مقتضی ظهور خواهد کرد. بدین ترتیب، عدد ائمه علیهم السلام در «دوازده» ثابت ماند و شیعه اثنی عشریه پدید آمد.» در صورتی که برخی دیگران جناح‌ها و فرقه‌های داخلی شیعه به استمرار امامت در نسل «جعفر بن علی»، فرزند دیگر امام هادی علیه السلام و برادر امام حسن عسکری علیه السلام، قائل شدند و تعداد ائمه آن‌ها تداوم یافت. این بدین معناست که شیعه اثنی عشریه به بن بست رسید و گرنه تعداد ائمه آن‌ها با گذشت زمان، افزایش می‌یافتد!

مدعیان مجموعیت شیعه اثنی عشری، همچنین به رفتار ناسازگار برخی از اصحاب بزرگ ائمه علیهم السلام اشاره می‌کنند که نشان می‌دهد آن‌ها پس از وفات امام قبلی، چهار سرگردانی در تشخیص امام بعدی شده‌اند که این گواهی بر ناآشنایی آنان نسبت به امام بعدی است یا با توقف. «وافقی شدن»، بر امام قبلی، نشان می‌دادند که از «مسئله دوازده بودن تعداد امامان» بی‌خبرند. خلاصه سخن مخالفان را می‌توان در ساختاری منطقی از «قیاس استثنای» در دو جمله زیر نشان داد:

اگر عقیده اثنی عشریه اصالت داشت، می‌باشد دلایلی قانع‌کننده در متون دینی و تاریخی وجود داشته باشد، لیکن این دلایل وجود ندارد، پس اثنی عشریه اصالت ندارد.

اگر «اثنی عشریه» و «عقیده به انحصر ائمه در عدد دوازده»، قبل از دوره غیبت، برای پیروانش شناخته شده بود، این رفتارهای معارض از بزرگان شیعه سرنمی‌زد، پس ایده اثنی عشری مربوط به دوران پس از غیبت است.

• اهمیت و ضرورت

زنگی فردی و اجتماعی انسان، براسناس اطلاعات و آگاهی‌های او شکل می‌گیرد. دانسته‌ها و آگاهی‌های او پایه عقاید و باورهایش را تشکیل می‌دهد. انسان با عقاید و باورهای خویش زندگی می‌کند، شخصیتش متناسب با آن‌ها شکل می‌گیرد، اهداف خود را تعیین می‌کند، تصمیم می‌گیرد، و در نهایت، سرنوشتش در همان راستا، رقم می‌خورد.

از میان باورها، برخی نقش محوری تری دارند، در تصمیم‌گیری‌ها کلیدی‌ترند،